

Könyv a vajdasági magyar népi táncokról

Érdekes könyvet rendeztek sajtó alá: Debelják Margit és Ilijin Milica Vajdasági magyar népi táncok című könyve. A táncoknak ez a két kiváló szakértője éveken át falukutató munkát végzett, hogy a magyar táncokat legtisztábban és minden jellegzetességével megőrző öt magyar faluban: Gomboson, Doroszlón, Kupuszinán, Horgoson és Vojlovicán összegyűjtse és feljegyezze a magyar népi táncokat.

A könyv két nyelven készült, szerb és magyar nyelven jelenik meg. Szándékában nem tudományos, gyűjtői inkább azt vállalták, hogy gyakorlatilag tájékoztatnak a magyar népi táncokról és lehetővé teszik az országszerte működő táncsoportoknak, hogy sajátos vajdasági magyar népi táncokat is műsorukba iktassák. A többszáz oldalas, fényképfelvételekkel és rajzokkal gazdagon illusztrált könyv nemcsak a különféle táncok leírását tartalmazza, hanem a táncok elemzésével alkalmat nyújt arra is, hogy a táncokat jól és pontosan megtanulják azok is, akik egyáltalán nem ismerik a magyar népi táncok elemeit.

A táncok példátlan gazdag változata vonul fel ebben a könyvben. Mert számos vajdasági magyar faluban még mindig él a népi hagyomány, és ha a népi viselet már nem is mindenütt élő, nem tartozik többé a falu színéhez, a táncokban megőrizték a tiszta stílust és nagy változatosságot. Néhol pedig még a népművészet és a népzene, a népviselet és a szép népi szokások értékes kincsei is fellelhetők.

A szerzők a könyv bevezetőjében megmagyarázzák, hogy a vajdasági népi táncsoportok ünnepi játékaik nemcsak a sok szépséget tárták fel, hanem a hibákra is felhívták a figyelmet. A legsúlyosabb hiba az, hogy a népi hagyományokat már feladó falvakban és városokban a táncsoportok nem az igazi népi táncokat tanulják meg, hanem stilizált táncokat lejtnek, amelyek lassanként már elemeikben is elvesztik kapcsolataikat a népi táncokkal. Ennek a stílustalanságnak akar végetvetni ez a könyv, legalább a magyar népi táncok terén és kézikönyvet ad a táncsoportok kezébe.

A táncokhoz feljegyezték azokat a dallamokat is, amelyekkel a táncokat kísérik, s közlik a dalok szövegét is. A dallamok azonban nagyrészt arra vallanak, hogy nem népi zenészek, hanem divatokat követő falusi zenészek kísérik a táncokat és a falusi tudatba megannyi nótát csempészték be. A nép persze átalakította ezeket a dallamokat, kiküszöbölte belőlük a magyar népdalokkal összeférhetetlen elemeket és a maga kedvesen naiv, egyszerűbb szövegeivel énekli a nótákat. A dallamok közül tehát csak néhány népi eredetű, de a közölt szövegek mind azok.

Azokról a falvakról, amelyekben a táncokat feljegyezték, Herceg János, az ismert író mond néhány szót, ismerteti a falvakat és azt is, hogyan adódott, hogy ezek a falvak még ma is őrzik ezeket a népi kincseket, amelyek a legtöbb faluban már kivesztek. A magyar népzénéről és a lejegyzett dallamok-

ról Sulhóf József nyújt tájékoztatást és a magyar népviselet szépségeit Bona Júlia írja le. A könyvet B. Szabó György művészi rajzai díszítik.

A könyv két nyelven, szerbül és magyarul jelenik meg, teljesen azonos szöveggel. Ezzel alkalmat nyújt arra is, hogy a magyar tömegek megismerjék és megszeressék a vajdasági magyar népi táncokat s ne csak a csárdást tekintsék magyar táncnak, hanem azt a szinte megszámlálhatatlan változatát is, amelyekkel az értékes hagyományokat őrző falusi nép még kedvét tölti. De alkalmat nyújt a könyv arra is, hogy a szerb, horvát és a többi néptestvéreink is megismerjék és megtanulják a magyar táncokat. E táncok megannyi emléket őrzik a régi kedvteléseknek, amikor a jobbágysorsban élő elnyomott nép dacát, »eb ura fakós« jókedvét táncmozdulatokban fe-

jezte ki vagy amikor a legényeket tizenhat évre vitték el katonának és ittás tombolásukban vállalták csak ezt a teljes elszakadást ott-hontól, környezettől, mindentől, amihez addig életük fűződött. Egy darabja a tánc az iratlan népi történelemnek és ezért értékesek ezek a feljegyzések a falu gyors városiasodásában lassanként eltűnő táncokról.

A feljegyzések 1948-ban történtek. Azóta máris észrevehetőek a változások, hiszen a tánc nemcsak hagyományokat őriz, hanem új behatásokat is kifejez. S ezek az új hatások, már az együttélő, új élet-szemléletre nevelődő népek kölcsönhatásai, egy egészséges folyamat jelenségei életünkben. A könyv a tegnap egy kincsét őrzi meg s éppen azzal, hogy két nyelven jelenik meg, elősegíti, hogy ez az egészséges folyamat a népművészet egyik ágában fokozottan érvényesüljön.